

Notes per a una autobiografia moral

2006-07-24 12:00:05

Joan Garí

Senyals de fum

Tres i Quatre, València, 2006

Amb les excepcions que calga, és possible de consignar una sèrie de constants entre els dietaris catalans actuals que –al temps que els posa en comú entre ells– els allunya d'alguns insignes precedents. Una comunicació que, és obvi, té a veure amb el fet de compartir un mateix marc; però que, ens sembla, va més enllà d'això. *Senyals de fum* entronca perfectament en aquesta línia, que podríem anomenar tradició si no fos perquè, potser, té també un component de conjuntura difícil d'avaluar ara mateix. Perquè l'evidència és que el dietarisme –ara i ací– és un gènere literari profusament conreat. Una quantitat inusitada en un període de temps relativament breu; però, sobretot, una qualitat que –en conjunt– supera la de les produccions catalanes en altres gèneres. Dietaris d'autors com Vicent Alonso, Feliu Formosa, Josep Iborra, Ponç Pons, Valentí Puig o Enric Sòria, tots ells publicats els darrers anys; o com el mateix Garí, que editava *Les hores fecundes* ara fa un poc més de quatre anys.

Allà, en el “Proemi” inaugural del volum, Garí provava de definir un gènere que, com gairebé tot allò que té a veure amb l'assaig, presenta tantes formes com autors el conreen. Ara, el pròleg a *Senyals de fum* se centra a acotar-ne la intenció: “La consigna consistia, doncs, a dur a terme anotacions diàries de tots i cadascun dels dies de l'any 2002”. I el resultat és una obra en què l'objecte d'atenció oscil·la entre la vivència íntima, la literatura i el món exterior. El producte d'una mirada incisiva a la realitat, capaç de tamisar-ne el contingut a través d'una particular lent d'augment que eleva a categoria fins i tot allò que estava condemnat a passar desapercebut en tant que anècdota mínima. Un punt de vista personal i amb una aparença de sinceritat que no oculta, però, una ferma voluntat d'incidir en el lector. I servit amb un estil solvent, amb una prosa que s'agrada de l'adjectivació contundent i de l'associació d'idees sovint paradoxals. Un estil, tanmateix, que troba la millor expressió quan no pretén d'assemblar-se a ningú.

Els objectius d'aquesta mirada són diversos: les impressions d'una lectura o d'una pel·lícula, la reflexió sobre el propi fet de l'escriptura, la relació personal amb aquells que l'envolten, la visió d'un paisatge, d'un mínim índex atmosfèric, un article o una notícia de la premsa, etc. Deixar-ne, doncs, constància escrita –fer-ne senyals de fum– n'és el motor principal. Senyals de fum o de vida; d'una vida que es pretén literaturitzar, fer-la pujar a l'escenari i posar-hi a sobre un focus. I, potser, el dietari siga la forma literària més adient per tal de proclamar la nostra existència; a més de la que sembla adaptar-se millor a la personalitat literària de Garí, que defineix l'obra com “una cosa molt semblant a una autobiografia moral”. Senyals de fum, també, pel que tenen de volàtils: indicis d'un pensament en el moment de la seua elaboració, encara imperfecte, encara en procés. I, en conseqüència, fragmentari: peces que, vistes en conjunt i en perspectiva, ens remeten a un tot que deu assemblar-se a aquella “autobiografia moral” que referíem.

L'obra té un caràcter temporal molt immediat, a diferència d'allò que trobem en altres dietaris. Garí recorre en poques ocasions a la memòria, a reconstruir fets passats, a revisar-los des de la nova llum del present. Al contrari, les notes ací recollides desprenen una forta sensació de present –del present de

Pere Calonge • Ex-Libris

<http://www.perecalonge.com/exlibris/>

l'escriptura, s'entén— intensificada per la consignació de certs fets estacionals, i una presència important del calendari més enllà de la data que encapçala cada dia. Potser, entre els efectes d'aquesta immediatesa, es trobe l'ús excessiu del recurs d'ascensor: parlar del temps atmosfèric quan no hi ha un altre element propici. Un dels pocs aspectes que, des del nostre punt de vista, desentonen en una obra que, en conjunt, demostra de manera indubtable l'excel·lent qualitat del dietarisme català actual en general, i en concret la d'un dels seus autors més destacats.